

Jyväskylän seudun
JÄTELAUTAKUNTA

Kunnallisten jätehuoltomääräysten
perustelumuistio

Hyväksytty Jyväskylän seudun jätelautakunnassa 14.3.2018 (6 §)

1 YLEISET PERUSTELUT

Kunnallisia jätehuoltomääräyksiä uudistetaan ja ajanmukaistetaan 1.5.2012 voimaan tulleen jätelain (646/2011) säännösten ja uuden terminologian huomioon ottamiseksi. Vuoden 2016 alusta voimaan tullut orgaanisen jätteen kaatopaikkauskielto sekä pakkausjätteiden tuottajavastuu ovat muuttaneet kunnan jätehuoltojärjestelmää ja nämä asiat on otettu huomioon uudistettavissa jätehuoltomääräyksissä.

Jätelain uudistus velvoittaa kunnat perustamaan yhteisen viranomaisen jätehuollon viranomais-tehtävien hoitoa varten, mikäli kunnat omistavat yhteisen jäteyhtiön. Mustankorkea Oy:n siirryttyä täysin kuntien omistamaksi Jyväskylä, Laukaa ja Muurame perustivat yhteiseksi jätehuoltoviranomaiseksi Jyväskylän seudun jätelautakunnan. Lautakunta aloitti toimintansa syksyllä 2016. Toivakan kunta liittyi jätelautakuntaan 1.1.2018.

Jätehuoltoviranomaisen tehtäviin kuuluu hyväksyä yleiset jätehuoltomääräykset (JL 91 §). Jätelautakunnan tavoitteena on yhdenmukaistaa jätehuollon toimintaperiaatteet ja ottaa käyttöön yhteiset jätehuoltomääräykset koko toiminta-alueella. Nämä kunnalliset jätehuoltomääräykset astuvat voimaan kaikissa toimialueen kunnissa, jolloin kuntien aikaisempien jätehuoltomääräysten voimassa olo päättyy. Uudistuksen yhteydessä jätehuoltomääräyksiin liittyvien poikkeamishakemusten käsittely yhdenmukaistuu, kun poikkeamishakemusten käsittelystä vastaa yhteinen jätehuoltoviranomainen. Näin kuntalaiset ovat tasavertaisessa asemassa toisiinsa nähden asuinkunnasta riippumatta.

2 KESKEISIMMÄT MUUTOSEHDOTUKSET

Jätelain 35 §:n mukainen uusi termi on kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jolla tarkoitetaan kunnan vastuulle säädetyn jätteen kuljettamista kiinteistön järjestämästä vastaanotto paikasta kunnan määräämään jätteenkäsittelypaikkaan.

Yksi keskeinen muutos terminologiassa on aikaisemmassa jätelainsäädännössä käytetty termien järjestetty jätteenkuljetus ja sopimusperusteinen jätteenkuljetus korvaaminen nyky-lainsäädännön mukaisilla termeillä kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Lisäksi muu terminologia on muutettu vastaamaan jätelainsäädännön mukaisia termejä.

Jätehuoltomääräyksissä on uuden jätelain mukaisesti tarkennettu sitä, miltä osin ne koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä, ja miltä osin määräykset koskevat myös muita kiinteistöjä ja jätteitä. Lisäksi on tuotu esille jätelain edellyttämä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuus.

Määräyksissä on haluttu korostaa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan kiinteistön velvollisuutta luovuttaa jätteensä joko kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen ja sitä kautta kuulumaan kunnan jätehuoltojärjestelmään. Jätelain mukaisesti kaikilla asuinkiinteistöillä, vakituksilla ja vapaa-ajan asunnoilla, on velvollisuus kuulua jätehuoltoon sopimalla asiasta Mustankorkea Oy:n tai jätteenkuljetusyrittäjän kanssa riippuen jätteenkuljetusjärjestelmästä.

Määräysten rakenne on muuttunut aikaisemmasta ja ne on rakennettu nyt jätehuoltoketjun etenemisen mukaisesti. Määräykset ovat rakenteeltaan Suomen Kuntaliiton laatiman oppaan mukaiset. Ensin määräyksissä käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä. Sitä seuraavat jätteiden keräämiseen ja omatoimiseen käsittelyyn liittyvät määräykset, jäteastioita ja jätteen keräyspaikkoja koskevat määräykset sekä jätteen kuljettamista koskevat määräykset. Ne määräykset, jotka koskevat erityisesti käsiteltäviä jätteitä tai vain osaa kuntalaisista, ovat määräysten loppuosassa.

Keskeisimmät sisällölliset muutosehdotukset:

Jätehuoltomääräyksissä painotetaan kaikkien vakituisten ja vapaa-ajan kiinteistöjen velvollisuutta kuulua kunnan järjestämään jätehuoltoon. Velvollisuuden täyttämistä määrätään yksityiskohtaisemmin kuin aikaisemmissa jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräyksissä tarkennetaan yhteisen jäteastian eli kimpan perusteita. Vain lähekkäin sijaitsevat kiinteistöt voivat perustaa kimpan. Lähekkäisyysperiaatetta sovelletaan myös vapaa-ajan ja vakituisten asunnon väliin kimppoihin.

Kuivajätteen nimitys muutetaan sekajätteeksi, joka on valtakunnallinen suositus. Sekajätteen joukkoon on kielletty laittamasta energiahyötykäyttöön soveltumattomia jätteitä (pienin poikkeuksin), sillä sekajäte ohjautuu jatkossa kokonaisuudessaan energiahyötykäyttöön.

Kartongin erilliskeräysvelvoitetta on tiukennettu entisiin jätehuoltomääräyksiin verrattuna koko toiminta-alueella. Kartonkiastia vaaditaan vähintään 5 huoneiston kiinteistöillä sekä muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä (terveyspalveluiden, koulutustoiminnan tai julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt). Säännökselle annetaan reilusti siirtymäaikaa, jotta kiinteistöt voivat varautua muutostarjelyjen kustannuksiin ja tehdä tarvittavat muutokset. Biojätteen lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä ja määräyksillä kannustetaan biojätteen kompostointiin. Talviaikaiseen kompostointiin vaaditaan lämpöeristetty kompostori.

Jäteastioiden tyhjennysvälit säilyvät pääsääntöisesti ennallaan. Laukaassa ja Toivakassa sekajäteastian talviaikainen kahdeksan viikon tyhjennysrytmi on poistettu käytöstä. Sekajäteastian piisin tyhjennysväli on neljä viikkoa ympärivuotisesti. Tätä pidemmän tyhjennysvälin myöntämisen perusteet ovat nyt kaikissa kunnissa samat. Määräyksissä on mahdollistettu myös jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen.

Määräyksiin on otettu säännös jätelain mukaisten kuljetustietojen toimittamisesta jätehuollon viranomaisrekisteriin, jotta varmistetaan jätehuoltoviranomaisen asianmukainen tiedonsaanti silloin, kun jätteenkuljettaja ei sovi tietojen toimittamisesta Mustankorkea Oy:lle.

Määräyksissä on mahdollistettu pienimuotoinen saostus- ja umpikaivolietteiden omatoiminen käsittely ja peltolevitys omalla kiinteistöllä syntyvien lietteiden lisäksi muutamien lähikiinteistöjen kesken. Tällöin lietteiden ravinteet voidaan tarvittaessa hyödyntää lähellä niiden syntypaikkaa. Omatoimisesta käsittelystä vaaditaan ilmoitus, jotta voidaan varmistua järjestelyn sääntönmukaisuudesta.

3 PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT

1 LUKU Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012) ja muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, kuntaa koskevia yleisiä määräyksiä. Nämä jätehuoltomääräykset ovat voimassa Jyväskylän seudun jätelautakunnan toimialueella, joka on sama kuin kunnallisen jäteyhtiön, Mustankorkea Oy:n, toiminta-alue.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvää sako- ja umpikaivoliete. Samoin kunnan vastuulle kuuluu myös sosiaali- ja terveystaloudissa ja koulutustoiminnassa sekä valtion, kuntien ja seurakuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa ja asuinkiinteistöjen kanssa samaa keräyspistettä käytävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätelain 91 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti jätehuoltomääräykset koskevat muutakin kuin jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluvaa jätehuoltoa siltä osin, kuin on kyse jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöllä tai jätteen vastaanottopai-koilla tai näitä koskevista teknisistä vaatimuksista.

2 § Määritelmät

Määritelmässä on pyritty selventämään niitä termejä, joita määräyksessä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa, ovat määritelmät yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen termien kanssa.

3 § Tavoitteet

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavia määräyksiä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä velvoitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä. Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti. Etusijajärjestystä on mahdollisuuksien mukaan kaikkien tahojen noudatettava.

2 LUKU Kunnan jätehuoltojärjestelmään kuuluminen

4 § Velvollisuus kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt kuuluvat kunnan jätehuoltojärjestelmään. Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuin- tai vapaa-ajan rakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piirissä.

Kuuluminen kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin velvollisuudesta kuulua jätehuoltoon. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin asuinkelvoton kiinteistö, jätehuoltovelvoitteet voidaan poistaa.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta. Velvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain 32 §:n mukaista kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällaista jätettä on mm. valtion, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten toimijoiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte sekä yksityisissä sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspaikkaan tai aluekeräyspisteeseen. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten sallimissa rajoissa) eikä luovuttaa muualle kuin kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Näin varmistetaan kunnallisen jätehuollon toimivuus.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen elinkeinotoiminnan jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Kunnan on järjestettävä elinkeinotoiminnan jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut elinkeinotoiminnan jätteen tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei tietyllä alueella ole kohtuullisesti saatavilla.

Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus Mustankorkea Oy:n sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä. Jätehuoltoviranomaisen on arvioitava määräajoin saatavilla olevan yksityisen palvelun tarjonta, jonka perusteella jätehuolto voidaan järjestää kunnan toissijaisen vastuun perusteella.

6 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voi olla joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä. Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten kuulumisen kunnan jätehuoltojärjestelmään tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa velvollisuutensa kiinteistökohtaisella jäteastialla, lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla tai tietyin edellytyksin aluekeräyspisteen kautta.

Määräyksissä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä joko Mustankorkea Oy:öön tai jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan riippuen jätteenkuljetusjärjestelmästä. Kuuluminen kunnan jätehuoltojärjestelmään perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräykseen, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan, joten siitä ei tehdä erillistä sopimusta kunnan järjestämässä kuljetuksessa.

Kiinteistöittäistä keräystä (ml. kimppoja) voidaan pitää ensisijaisena vaihtoehtona kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Jäteastian koko ja tyhjennysväli tulee mitoittaa kiinteistön tarpeisiin nähden oikeaksi. Samoin kaikkien rivi- ja kerrostalojen sekä muiden kuin asuinkiinteistöjen on aina järjestettävä jätehuolto omalla jäteastialla tai kimppa-astialla.

Kiinteistö voi järjestää jätehuoltonsa kiinteistökohtaisella tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla vain, jos jäteastia sijoitetaan paikkaan, josta tyhjennys ja jätteenkuljetus voidaan jäteautolla hoitaa eli kulkuyhteys on kantava ja esteetön. Kiinteistöt, joihin ei päästä jäteautolla (esim. saarissa sijaitsevat kiinteistöt, joihin ei ole tieyhteyttä, tai kiinteistöt, joihin johtava tie ei kestä jäteautoa), voivat sijoittaa jäteastiansa kiinteistön ulkopuolelle jäteauton reitille, kunhan tästä sovitaan alueen maanomistajan kanssa.

Tieto kiinteistön jätehuollon järjestämisestä kirjataan jätehuollon asiakasrekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on asiakkaalle asetettu velvoite ilmoittaa asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Jätteiden keräykseen on kiinteistön haltijan järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (JL 40 §) sekä hankittava jätteiden keräämiseen soveltuva keräysväline. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella (esimerkiksi pihan sijaan isomman tien varressa), jos kiinteistön haltija sopii asiasta alueen maanomistajan kanssa. Kiinteistön haltijan on laitettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte omaan jäteastiaan. Sellaista jätettä, joka kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ei saa viedä muihin keräyspaikkoihin, kuten aluekeräyspisteisiin tai Mustankorkea Oy:lle.

8 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia eli kimppa

Kimppa-astian käyttö on mahdollistettu lähemmäs sijaitsevilla kiinteistöillä jätelain 40 §:n mukaisesti. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseville lähikiinteistöille, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Säännös vastaa aikaisemman jätelain mukaista velvoitetta liit-

tyä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen, minkä on katsottu oikeuskäytännössä tarkoittavan sitä, että jätehuolto on järjestettävä kiinteistön sijaintialueella. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Asemakaava-alueella lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt. Asemakaava-alueen ulkopuolisella alueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapurit taikka tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat aina muodostaa kimpan. Lisäksi kylätöimikunnat ovat sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpoissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla pidempikin.

Kun kiinteistön haltija järjestää jätehuollon kimpan kautta, on kiinteistön haltijoiden sovittava tästä yhdessä. Tärkeintä on, että kimppa-astian käyttö on seurattavissa, eikä liian suuria ja hallitsemattomia kimppoja muodostu. Tämän vuoksi kimppa-astiasta veloitetaan sopimaan kirjallisesti Mustankorkea Oy:n tai jätehuoltoviranomaisen kanssa. Kimpoilla on aina oltava nimettyä yhteyshenkilö, joka vastaa kimpassa tapahtuvista muutoksista ja osakkaiden tiedottamisesta. Tällä varmistetaan, että jätehuollon asiakasrekisteriin saadaan riittävät ja oikeelliset tiedot. Koska kimpasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken, ei siihen voida liittyä ilman, että liittymisestä on kimpan eli käytännössä yhteyshenkilön suostumus. Sopimuksessa määritellään mm. yhteiskeräyspisteen käyttäjien maksusuodet.

Kimppa-astian käyttö vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä perustuu jätehuoltomääräysten 8 §:n periaatteisiin. Vapaa-ajan kiinteistön jätehuolto ei voi säännönmukaisesti perustua jätteen kuljettamiseen vakituiselle asuinkiinteistölle. Järjestely olisi jätelain vastainen. Lisäksi on otettava huomioon, että jos vakituisen asuinkiinteistön ja vapaa-ajan kiinteistön kimpat sallitaisiin esimerkiksi saman kunnan tai jätteyhtiön alueella, jouduttaisiin tilanteeseen, jossa ulko- paikkakuntalaiset olisivat eriarvoisessa asemassa, ja näin loukattaisiin Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:ssä jokaiselle turvattua oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun.

Useimmiten kimppa-astiaa käytetään sekajätteen keräämiseen. Lisäksi kimpassa voidaan kerätä eri hyötyjätelajeja eli biojätettä, kartonkia, metallia ja lasia, jos kimpan keräyspaikka sijaitsee taajamassa, jossa keräys on järjestetty. Hyötyjätteiden keräys on mahdollista myös taajaman ulkopuolella, jos kimppa sijaitsee hyötyjätteiden keräysreitillä. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen taajamien omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

Kimppa-astiaa käyttävien kiinteistöjen on varmistuttava riittävästä astiatilavuudesta jokaista osakasta kohden. Kimppa-astian tilavuuden on vastattava kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteisen astian käyttö aiheuta epäasianmukaista jätteiden käsittelyä tai roskaantumista. Kullakin sekajätteen kimppa-astiaa käyttävällä vakituisessa asuinkäytössä olevalla kiinteistöllä on oltava käytössään sekajätteen astiatilavuutta vähintään 60 litraa neljää viikkoa kohden ja vapaa-ajan kiinteistöillä vähintään 30 litraa neljää viikkoa kohden. Tyypillisesti kuitenkin jätettä syntyy huomattavasti tätä enemmän, jolloin kapasiteettiakin on oltava enemmän. Jos kimpan jäteastioiden kapasiteetti alittaa minimikapasiteetin, jäteastiat on vaihdettava suurempiin tai tuotava lisäastioita keräyspaikalle.

Jos kimppa-astia on järjestetty hyötyjätteiden keräystä varten, on astiatilavuutta oltava niin paljon, ettei hyötyjätteitä ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteen joukkoon. Esimerkiksi biokimpassa yhtä kahden viikon välein tyhjennettävää biojäteastiaa (240 l) voi käyttää maksimissaan noin viisi omakotitaloa, mutta jos kimpassa on pieniä talouksia, voi käyttäjiä olla enemmänkin.

9 § Aluekeräyspiste

Aluekeräyspisteet ovat Mustankorkea Oy:n ylläpitämiä sekajätteen keräyspaikkoja. Tiedon olemassa olevista aluekeräyspisteistä saa Mustankorkea Oy:ltä tai kierratys.info -sivustolta.

Aluekeräyspisteen käyttöoikeus on ainoastaan jätetaksan mukaisen käyttömaksun maksaneilla asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä, koska näillä käyttömaksuilla katetaan aluekeräyspisteistä aiheutuvat kulut. Käyttömaksu on asuntokohtainen ja se on porrastettu kiinteistöllä asuvan henkilömäärän mukaisesti. Pisteeseen voi tuoda ainoastaan asumisessa syntyvää jätettä, ei maataloudessa tai muussa yritystoiminnassa syntyvää jätettä. Näin ollen esimerkiksi maataloilla, joissa asuinrakennus on aluekeräyspisteen käyttäjä, on maataloudessa syntyvän jätteen keräys järjestettävä jollakin muulla tavalla, kuten kiinteistökohtaisella jäteastialla.

Määräyksissä on säädetty, että kuuluminen jätehuoltojärjestelmään voi tapahtua myös jätehuoltoviranomaisen aloitteesta. Tämä koskee Laukaassa sijaitsevia asuin- ja vapaa-ajan asuntoja, jotka eivät ole hoitaneet kiinteistön jätehuoltoa pyynnöstä huolimatta. Näin ollen nekin kiinteistön haltijat, jotka eivät erikseen ilmoita kiinteistön jätehuollon järjestämisestä, ovat suoraan jätehuoltomääräysten perusteella aluekeräyspisteen käyttäjiä ja saadaan jätelain mukaisesti kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piiriin. Käytännössä jätehuoltoviranomainen lähettää jätehuoltojärjestelmään kuulumattomalle kiinteistöille kehotuskirjeen, jossa kerrotaan velvoitteesta ja annetaan vaihtoehdot jätehuollon järjestämiselle. Tässä kirjeessä tiedotetaan siitä, että kiinteistö on tietyn määräajan jälkeen aluekeräyspisteen käyttäjä, jos muuta ei ilmoiteta. Näin ollen kiinteistön haltija saa aina etukäteen tiedon kuulumisesta aluekeräyspisteeseen.

10 § Saarella sijaitsevan kiinteistön jätehuollon järjestäminen

Kunnat ylläpitävät satamissa ja venevalkamissa jätteenkeräyspisteitä, jotka on tarkoitettu veneilijöiden lisäksi saarella sijaitsevien kiinteistöjen jätehuollon järjestämiseen.

11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätteen haltija vastaa kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien yhdyskuntajätteiden kuljettamisesta Mustankorkea Oy:n osoittamiin tai tuottajayhteisön järjestämiin vastaanottopaikkoihin tai itse tilaamalla erillisen noutopalvelun (JL 41 §). Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet. Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, kimppa-astiaan tai aluekeräyspisteeseen.

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva yhdyskuntajäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan.

3 LUKU Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

13 § Hyötyjätteet

Määräyksissä annettu hyötyjätteiden lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä, siltä osin kuin eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräys kiinteistökohtaisesti tai hyötykeräyspisteissä. Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisen kierrätystavoitteen täyttymistä. Valtakunnallinen yhdyskuntajätteen kierrätystavoite vuonna 2016 on 50 %. Jätteiden lajittelulla ja hyötykäytöllä säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Jotta hyötyjätteet saadaan kierrätettyä, on lajittelussa noudatettava lajitteluohjeita. Pakkausjätteiden osalta noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n internet-sivuilta www.rinkii.fi. Mustankorkea Oy:n lajitteluohjeet ovat näiden ohjeiden kanssa yhtenäiset. Kartongin, lasin ja muovin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin osalta keräykseen otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli. Mikäli muovin keräyspisteitä ei alueelle ole järjestetty, tai muovi ei sovellu erilliskeräykseen, laitetaan se sekajäteastiaan energiahyötykäyttöön toimitettavaksi.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Pakkausjätteet kuuluvat jätelain 46 ja 48 §:n mukaisesti tuottajien jätehuollon järjestämistä vastaavalle. Tuottajilla on ensisijainen oikeus pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen keräykseen, mutta toistaiseksi tuottajat eivät kiinteistöittäistä keräystä järjestä. Jätelain 35.1 §:n mukaisesti kunta voi tässä tapauksessa huolehtia erilliskerätyn pakkausjätteen kiinteistöittäisen kuljetuksen järjestämisestä. Lisäksi kunta voi järjestää täydentävää pakkausjätteen keräystä hyötykeräyspisteissään (JL 47.3 §).

Säännöksessä on tarkennettu sitä, ettei kiinteistöllä erilliskerättyä hyötyjätettä saa luovuttaa Mustankorkea Oy:n tai tuottajan keräyksen lisäksi muille toimijoille tai muuhun paikkaan eivätkä muut toimijat saa ottaa sitä vastaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä. Jo jätelain mukaisesti nämä jätteistä vastuussa oleva tahot ovat myös niitä, joilla on oikeus jätehuollon järjestämiseen, jotta jätehuoltojärjestelmä kokonaisuudessaan toimii. Tuottajan järjestämällä keräyksellä tarkoitetaan myös sellaista keräystä, jossa jätehuoltoyritys tai muu toimija toimii yhteistoiminnassa tuottajan kanssa tuottajan lukuun.

14 § Sekajäte

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön jätevoimalaitoksessa poltettavaksi. Tämän vuoksi sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä. Energijätteen kerääminen on kiellettyä, koska päällekkäiset keräysjärjestelmät energiaksi hyödynnettävien jätteiden osalta eivät edistä jätehuollon alueellista kehittämistä, kun kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä päätyy kunnan vastaanotto- ja käsittelypaikan ulkopuolelle.

Kaikki kierrätyskelpoiset jätejakeet ovat syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen avulla tärkeä saada erotelluksi sekajätteestä etusijajärjestyksen noudattamiseksi. Lasi, metalli ja biojäte eivät sovellu jätevoimalaitoksessa poltettavaksi, joten niiden lajittelun merkitystä halutaan korostaa. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta,

kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä polttoaineen käsittelyssä. Lasi ja keramiikka kasvattavat nekin tuhkamäärää ja lisäävät laitteiston kulumista.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset pienet palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai aluekeräyspisteissä. Sekajäteastiaan saa siis laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita, sillä olisi kohtuutonta vaatia toimittamaan tällaisia pieniä eriä erikseen jätekeskukselle. Suuremmat erät on kuitenkin toimitettava Mustankorkea Oy:n osoittamiin vastaanottoaikoihin, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa.

Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) ja metallia ei sekajäteastiaan saa laittaa edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa vaivattomasti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai aluekeräyspisteeseen. On huomattava, että vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekajäteastiaan.

15 § Asumisessa syntyvien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteille annettavilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden avulla kierrättämisestä tehdään asukkaille vaivattonta. Lisäksi niiden kautta vaikutaan energiahyötykäyttöön ohjautuvan sekajätteen koostumukseen.

On otettava huomioon että biojäte, lasi ja metalli aiheuttavat haittoja energiahyödyntämisessä, joten senkin takia nämä jätelajit tulisi saada kerättyä mahdollisimman kattavasti erikseen.

Vähintään viiden huoneiston kiinteistöillä asumisessa syntyvät hyötyjätteet (biojäte, lasi, metalli ja kartonki) on lajiteltava kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt toimittavat hyötyjätteet hyötykeräyspisteisiin. Alle viiden huoneiston kiinteistöt voivat hankkia hyötyjätteille kiinteistökohtaiset astiat vain, jos kiinteistö sijaitsee keräysreitillä.

Biojätteen lajitteluvélvoite koskee kaikkia asuinkiinteistöjä. Jos kiinteistö ei kuulu biojätteen erilliskeräykseen, tulee biojäte kompostoida kiinteistöllä.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaissa. Paperin tuottajat keräävät paperin maksutta kiinteistöiltä muilla kuin pientalo- ja haja-asutusalueilla. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Näillä alueilla paperinkeräys on järjestetty alueellisissa paperinkeräyspisteissä.

16 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, kuten valtion ja kuntien virastoja, sairaaloita ja terveysasemia, kouluja ja päiväkoteja. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt on velvoitettu noudattamaan tätä pykälää.

Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu em. kiinteistöille siten, että erilliskeräys järjestetään aina, kun jätelajia kiinteistöllä syntyy. Erilliskeräyksen järjestämisessä on kuitenkin otettava huomioon, että jätteen kertymä on riittävä jätteastioiden vaaditut tyhjennysvälit huomioon ottaen. Erilliskeräys on oltava logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske elinkeinonharjoittajia, on huomattava, että jäteasetuksen 14 §:ssä vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyin edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys. Elinkeinonharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

17 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Jätehuoltomääräysten 14 §:n mukaisten hyötyjätteiden lisäksi tuottajavastuunalaiset jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoon. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu ja ajoneuvojen renkaat. Kun jätteet toimitetaan tuottajien vastaanottoon, saadaan ne asianmukaiseen jatkokäsittelyyn.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet tulee kerätä erikseen ja toimittaa käsiteltäväksi näiden jätehuoltomääräysten 10 luvussa annettujen määräysten mukaisesti, sillä nämä jätteet voivat aiheuttaa terveys- ja ympäristöhaittoja, jos ne laitetaan sekajätteen joukkoon.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (15 ja 16 §) tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöllä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remonttipalvelua tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä.

4 LUKU Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

18 § Kompostointi

Tällä määräyksellä kannustetaan biojätteen kompostointiin, siten, ettei siitä aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa (JL 13 §). Kompostoinnin aloittamisesta tai lopettamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus asianmukaisen biojätteen käsittelyn varmistamiseksi.

Kompostorin ylläpitoon on kiinnitettävä huomiota, jotta kompostointi onnistuu. Väärin hoidettuna kompostointi voi aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä. Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen ehkäisemiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostin tulee erityisesti olla jyrä- ja haittaeläinsuojattu. Lisäksi tulee varmistaa, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostista. Jos biojätettä kompostoidaan talviaikaan, on kompostorin oltava lämpöeristetty. Näin kompostoituminen pysyy käynnissä mahdollisimman pitkälle talveen ilman, että

komposti jäätyy. Biojätteen kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai avolantalassa.

Kuivakäymäläjätettä, lemmikkieläinten ulosteita ja pienpuhdistamolietettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvästä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty. Ulosteperäisen jätteen kompostointiaika on vähintään yksi vuosi. Kesto lasketaan siitä, kun tuoretta käymäläjätettä ei enää lisätä kompostoriin.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille, jossa se aiheuttaa ympäristön rumentumista ja yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Toiminta on roskaamista ja voi aiheuttaa vieraslajien leviämistä luontoon. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava Mustankorkea Oy:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, biojätteen tulee olla selvästi maatunutta ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät biojätteet tavallisesti ehdi maata riittävästi tässä kompostorissa, vaan tyyppillisesti tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori jälkikompostointia varten.

19 § Jätteen polttaminen, hautaaminen tai johtaminen viemäriverkkoon

Jätteiden hävittäminen polttamalla on pääsääntöisesti kielletty. Tavalliset kiinteistökohtaiset tulisijat eivät sovellu jätteen polttamiseen. Jätteiden avopoltto on myös kiellettyä. Avopoltoilla tarkoitetaan jätteiden polttamista tynnyreissä tai muissa vastaavissa astioissa. Kotioloissa jätteiden poltossa syntyy alhaisen polttolämpötilan takia haitallisia päästöjä eikä jätteen täydelliseen palamiseen tarvittavia olosuhteita saavuteta. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nopea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyyshaittoja.

Puhtaan, kuivan, kylmäämättömän ja maalaamattoman tai muuten käsittelemättömän, käytöstä poistetun puutavaran sekä risujen ja oksien polttaminen on kuitenkin mahdollista samoin kuin paperin, pahvin ja kartongin käyttö vähäisinä määrinä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit), joiden epäpuhdas palaminen voi aiheuttaa nokipalon vaaran. Käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen sekä muovijätteiden poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

Jätteiden hautaaminen maahan on kielletty. Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautaamisesta voi aiheutua ympäristön pilaantumista. (JL 13 § ja 72 §)

On huomattava, että kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa elintarviketurvallisuusvirasto Eviran antaman ohjeistuksen mukaisesti. Eviran ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti tuhkaamalla tai hautaamalla. Hautaaminen ei

saa aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Lisäksi on otettava huomioon ympäristö- ja terveydensuojelulainsäädäntö. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Eviralta.

Jätevesiviemäriin liitettyjen jätemyllyjen käyttäminen on kielletty, koska ne voivat aiheuttaa ongelmia viemäriverkostossa. Myös ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, sillä se voi jähmettyä viemäreihin. Nestemäistä rasvaa ei voi laittaa myöskään biojätteen erilliskeräykseen tai sekajäteastiaan, vaan se on ensin kovetettava tai esimerkiksi imeytettävä papeeriin. Pienet määrät ylimääräistä rasvaa voi kompostoida.

5 LUKU Jäteastiat ja niiden tyhjentäminen

20 § Jäteastiatyypit

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineistä (JL 13 §). Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä keräysvälineitä syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden (jäteasetus 10 §). Jäteastian on sovellettava kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua toimivasti jäteautoon. Kiinteistön haltijat vastaavat itse käsin siirrettävien jäteastioiden, syväkeräyssäiliöiden ja puristimien hankinnasta ja ylläpidosta.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuvat seuraavien standardien mukaiset jäteastiat (kohta 1.):

- SFS-EN 840-1 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 1: 2-pyöräiset, tilavuudeltaan max 400 l. Kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-2 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 2: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1300 l. Tasakannelliset, kippitapilla ja/tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-3 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 3: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1300 l. Kupukannelliset, kippitapilla ja /tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-4 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 4: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max 1700 l. Tasakannelliset, leveällä kippitapilla tai BG- ja/tai kampatartuntalaitteella

Pyörättömiä käsin siirrettäviä jäteastioita tai jätessäkkitelineitä ei saa käyttää kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa työturvallisuuden vuoksi. Jäteastiatyypeistä pikakonttien käyttöä ei suositella ja niistä luovutaan vähitellen, ilman siirtymäaikaa. Pikakonttien käyttö on työturvallisuusriski jätteenkuljettajille.

21 § Jäteastian merkitseminen

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineistä. Keräysvälineiden merkitsemisen helpottaa jätteiden lajittelua.

Astia tulee varustaa selkeällä jätelajin mukaisella tarralla, jotta sekä tyhjentäjälle että käyttäjälle on selvää, mitä jätettä astiaan kerätään. Lisäksi tyhjennyksistä vastaavan yhteystiedot on löydettävä jäteastioista tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat asiakkaille helposti nähtävissä. Jos astia ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä,

on astian kylkeen merkittävä kiinteistön osoite: tien tai kadun nimi ja numero. Kiinteistökohtaisen jäteastian osalta merkitsemisvastuu on jäteastiaa käyttävällä jätteen haltijalla, kimpoissa yhteyshenkilöllä. Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian esimerkiksi sellaisissa paikoissa, joissa on lähekkäin useiden kiinteistöjen jätetasioita. Astioiden merkitseminen on tarpeen kunkin kiinteistön astioiden tyhjennysrytmin ja laskutuksen oikeellisuuden varmistamiseksi.

22 § Jäteastian täyttäminen

Määräyksellä ohjataan sitä, että jätetasioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Samalla pyritään vähentämään niitä jätteenkeräykseen liittyviä riskitekijöitä, jotka aiheutuvat keräysvälineiden väärästä täyttämisestä. Käsin siirrettäville jätetasioille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien (kuten biojäte tai lasi) keräykseen käytetään pieniä jätetasioita (enintään 360 litraa). Jätteen ollessa erityisen painavaa astia pitää jättää vajaaksi.

Keräysvälineiden täyttämisestä säädetään jättesetuksen 10 §:ssä. Jätteiden sijoittaminen keräysastiaan tai poikkeuksellisesti keräysastian välittömään läheisyyteen tulee tehdä niin, ettei se aiheuta haittaa tai vaaraa keräyspaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jos ylimääräistä jätettä on poikkeuksellisesti huomattavasti normaalia enemmän, on sen poiskuljettamisesta sovittava etukäteen. Ylimääräisen jätteen keräyksestä peritään kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jätetaksan mukainen lisämaksu. Jätteen sijoittaminen keräysastian ulkopuolelle ei saa aiheuttaa työturvallisuusriskiä, jonka vuoksi ylimääräiselle jätteelle on annettu painorajoitus. Keräysvälineeseen ei tule laittaa sinne kuulumattomia jätteitä, jotta voidaan varmistaa asianmukainen ja ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu astiaan soveltumatonta jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

23 § Tyhjennysvälit

Ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä viihtyisyyden edistämiseksi on määrätty jätteiden keräysvälineiden tyhjennysväleistä (JL 13 §). Jättesetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jätetasiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Säännölliset tyhjennysvälit myös tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa. Jätetasiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden.

Biojätteen lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä. Vaikka biojäte lajitellaankin kompostiin tai omaan astiaan, kulkeutuu sitä jonkin verran sekajäteastiaan esimerkiksi erilaisten ruokapakkausten mukana. Lisäksi sekajäte sisältää tyypillisesti erilaisia hygieniatuotteita. Hajuhaitat johtuvat usein näistä edelle mainituista sekoista. Tämän takia sekajäteastia on tyhjennettävä riittävän usein, yleensä vähintään 4 viikon välein. Riittävä tyhjennysväleillä varmistetaan myös se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöllä määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä

luvattomiin paikkoihin sen vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi.

Jäteastian tyhjennysvälien mitoituksessa on otettu huomioon jätteiden lajitteluohjeet ja muut näiden jätehuoltomääräysten mukaiset säännökset, jotka koskevat kaikkia kiinteistöjä ja jotka eivät voi olla peruste määräysten mukaisista tyhjennysväleistä poikkeamiselle. Näitä säännöksiä ovat mm:

- Biojätteen lajitteluvaikeus
- Hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet (lasi, metalli, paperi, kartonki)
- Kaikki muu kuin lajiteltu erilliskerättävä jäte on laitettava kiinteistön sekajäteastiaan
- Tuottajavastuun mukaiset jätteet (kuten paristot, akut, sähkölaiteromu) kerätään erikseen ja toimitetaan niitä varten järjestettyyn vastaanottoonpaikkaan
- Vaaralliset jätteet lajitellaan erilleen
- Jätteiden polttaminen kiinteistöllä on kielletty. Kiinteistöllä saa polttaa ainoastaan kuivia risuja, oksia, käsittelemätöntä puuta sekä pieniä määriä paperia, pahvia ja kartonkia (syttykettä).
- Jätteiden hautaaminen maahan on kielletty

Sekajäteastian tyhjennysväli vaatimuksia ei ole asetettu pelkästään astian täyttymisen perusteella. Tyhjennysvälin on oltava riittävä, jotta hygieenisiä haittaa ja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Jäteastian kansi on aina pystyttävä sulkemaan. Jos jätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran tai korkeintaan 240 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidennykseen. Toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita.

Pienikiinteistön biojätteen tyhjennysväli voi kesäaikana olla maksimissaan kaksi viikkoa ja talvella neljä viikkoa. Biojäteastian tyhjennysvälin on oltava riittävän lyhyt, jotta siitä ei aiheudu hygieenistä haittaa tai hajua. Määräyksessä olevilla tyhjennysväleillä otettu huomioon myös se, että erilliskeräys ei muodostuisi kohtuuttomaksi syntyvään jätemäärään nähden tiheiden tyhjennysvälien vuoksi.

Kartonkiastian tyhjennysväli voi olla kahdeksan viikkoa. Kartonkipakkausten kertymä on suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita hyötyjätteitä tiheimät. Kartonki sisältää tyypillisesti erilaisia elintarvikepakkauksia, jotka voivat sisältää pieniä määriä elintarvikejäämiä. Riittävän tiheällä tyhjennysväleillä varmistetaan kartongin hyödyntämiskelpoisuus. Lasilla ja metallilla tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pitkä tyhjennysväli on mahdollinen, koska näiden jättejakeiden kertymä on tyypillisesti pieni ja materiaali on kohtalaisen helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista niin, ettei haittoja niin helposti aiheudu.

Ympäri vuotisessa käytössä olevien vapaa-ajan kiinteistöjen osalta noudatetaan samoja tyhjennysväli vaatimuksia kuin vakituisen asunnon osalta. Vain kesäaikana käytössä olevien kiinteistöjen osalta jäteastia on tyhjennettävä vähintään kaksi kertaa kesäaikana ja näiden kahden tyhjennyksen väli voi olla 8 viikkoa. Ylimääräisiä tyhjennyksiä on tilattava tarpeen mukaan, niin ettei jätteitä jää jäteastiaan pitkäksi aikaa missään tilanteessa.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa ajoreitit on suunniteltu siten, että reitityksessä on huomioitu sekä taloudelliset että ympäristölliset vaikutukset. Turhaa ajoa eri alueilla vältetään, joten alueet pyritään reitittämään siten, että koko alue pystytään keräämään tyhjennysvälien puitteissa samalla kertaa. Erityisesti haja-asutusalueella reitit ajetaan kahden, neljän tai kahdeksan viikon välein, joten esimerkiksi 3, 5, 6 tai 7 viikon tyhjennysvälit eivät ole mahdollisia.

24 § Jäteastian tyhjennysvälin keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituksessa käytössä olevalla kiinteistöllä, jos kiinteistö on jäänyt jostain syystä tyhjilleen. Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympäri vuoden käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla. Vapaa-ajan kiinteistöjen kiinteistökohtaisille jäteastioille ei voi hakea keskeytystä. Tyhjennyksiä ei voi poistaa miltään vuodelta kokonaan, vaan tällöin on haettava poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syyn perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön. Keskeytystä ei voida käyttää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskellaan ja jätettä voi syntyä.

Keskeytyksen kestäessä korkeintaan kuusi kuukautta asiasta sovitaan Mustankorkea Oy:n tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa riippuen jätteenkuljetusjärjestelmästä. Tätä pidemmät keskeytykset myöntää jätehuoltoviranomainen, koska keskeytyksen syy tulee tällöin perustella tarkemmin ja jotta jätehuollon asianmukaista toteutumista voidaan seurata. Jätehuoltoviranomainen käsittelee myös sellaiset keskeytyspyynnöt, joissa keskeyttämisen peruste on epäselvä tai keskeytyksiä pyydetään toistuvasti.

25 § Kunnossapito ja puhdistaminen

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisemisen vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineiden huollosta. Keräysvälineen kunnossapito on olennainen osa jätehuoltoa. Keräysväline ei saa aiheuttaa terveydellistä haittaa, ympäristöhaittaa eikä työturvallisuusriskiä käyttäjille tai kuljettajille, joten jäteastian haltijan tulee huolehtia keräysastian asianmukaisesta kunnosta. (Jäteasetus 10 §)

6 LUKU Jätteen keräyspaikat

26 § Jäteastian sijoittaminen

Jätteenkeräyksen toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi on annettu määräyksiä jäteastioiden sijoittamisesta. Jätteiden keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti (jäteasetus 10 §). Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten keräysvälineet on pystyttävä tyhjentämään kaikkina vuodenaikoina eikä niiden tyhjentämisestä saa aiheutua vaaraa tai haittaa tyhjentäjälle, kiinteistön muille käyttäjille, liikenteelle tai ympäristölle. Hankalat olosuhteet hidastavat keräystä ja lisäävät tapaturmariskiä.

Ajoväylien tulee olla kantavia, sillä täysi jäteauto painaa jopa 30 tonnia. Jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskealle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen noin 20 x 20 metriä laajuisen alueen. Keräyspaikkaa järjestettäessä on otettava huomioon, että jäteauton tarvitsema ajoväylän leveys on vähintään 3 metriä, kaarteissa 4 metriä ja vapaa kulkukorkeus 4 metriä.

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Jos tielle ei voida väliaikaisesti ajaa, keräyspaikka järjestettävä paikkaan, josta jäteastiat voidaan tyhjentää.

27 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka tai jäteastiat on lukittu. Määräyksen mukaan lukituksessa on käytettävä kaksoispesällistä lukkoa niin, että toiseen pesään sopii jätteenkuljetuksen yleisavain. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää seinään upotettavaa avainsäilyä tai numerokoodilukitusta. Tarkoituksena on, ettei kuljettajien tarvitse kuljettaa mukanaan lukuisia eri avaimia, vaan he voivat käyttää yhtä tai korkeintaan muutamaa sarja-avainta. Näin nopeutetaan jätteen keräystä ja vähennetään oikean avaimen puuttumisesta aiheutuvia viivytyksiä tyhjennyksissä.

28 § Jätekuilut

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisemisen vuoksi on annettu määräyksiä jätekuiluista.

29 § Alueelliset keräyspaikat ja hyötykeräyspisteet

Jätteiden vastaanottoaikojen käyttöä koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden noudattaminen on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä jätteiden lajittelun ja hyötykäytön onnistumiseksi (JL 13 §).

Keräyspisteitä käyttäville asetetuilla vaatimuksilla liittyen vastaanotettaviin jätteisiin ja niiden sijoittamiseen varmistetaan, ettei keräyspaikoille tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle.

Keräyspisteiden pitäjille on asetettu vaatimuksia liittyen pisteen ylläpitoon ja jäteastioiden tyhjentämiseen, jotta voidaan estää terveyshaitat, ympäristön likaantuminen ja roskaantuminen. Alueellisissa keräyspisteissä on oltava säännöksen mukaan siitä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta asiakkaat voivat ilmoittaa ongelmatilanteista, kuten ylitäysistä jäteastioista.

Mustankorkea Oy:n on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottoaikoista. Lista vastaanottoaikoista on saatavana Mustankorkea Oy:n internet-sivuilla (mustankorkea.fi). Lisäksi internet-sivustolla www.kierratys.info on saatavissa tietoa sekä Mustankorkea Oy:n että tuottajien järjestämistä keräyspisteistä. Näin asiakas saa kerralla tiedon siitä, mikä on kunkin jätelajin oikea vastaanottoaika.

7 LUKU Jätteen kuljetus

30 § Kuormaaminen ja kuljettaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei

aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Poikkeustapauksissa ja elinkeinotoiminnan osalta kuormaiminen ja kuljettaminen on sallittu myös lauantaisin, jolloin varmistetaan jätehuoltopalveluiden riittävyys muuttuneiden palvelutarpeiden vuoksi. Arkipyhä tai sen korvaava sunnuntain ajopäivä edellyttää poikkeamista näistä jätehuoltomääräyksistä erillisellä ilmoituksella jätehuoltoviranomaiselle.

Jätteenkuljettajan tulee huolehtia siitä, ettei jätettä pääse leviämään ympäristöön ja näin aiheudu roskaantumista jätteitä kuljettaessa (jäteasetus 11 §).

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisvelvoitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan. Mikäli jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja. Jäteasetuksessa (179/2012) on tarkennettu mitä tietoja siirtoasiakirjassa vaaditaan.

31 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätteen kuljettajalla on velvollisuus ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista (JL 39 § ja jäteasetus 26 §). Tiedot tulee toimittaa sähköisessä muodossa, jotta tietojen siirtäminen olisi mahdollisimman tehokasta. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikein niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua. Tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, eikä tietojen toimittaminen tällä tavoin ole kuljettajille kohtuutonta.

32 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Säännöksessä on määrätty se, mihin jätteenkuljettajien on kerätyt jätteet toimitettava. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka jätelain mukaisesti vastaa jätteiden käsittelystä.

Säännöksessä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanotto- ja käsittelypaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 LUKU Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

33 § Lietteen toimittaminen käsiteltäväksi ja tyhjennysvälit

Määräysten tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Käsittelyn asianmukaisuuden ja maaperäkäsittelyn toimivuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että

liete poistetaan säiliöstä riittävän usein. Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Jos kiinteistöä ei käytetä ollenkaan tai kiinteistön käyttö on vähäistä ja näin ollen lietteitä syntyy vähäisiä määriä, eikä lietteiden käsittely kiinteistöllä aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle, voidaan näistä jätehuoltomääräyksistä poiketa.

Jätevesilietteen ja umpisäiliöiden jätevedet saa luovuttaa kuljetettavaksi sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty jätehuoltorekisteriin lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisterissä oleva kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetusten mukaan, eikä toiminnasta aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa. (JL 94 ja 95 §)

Hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Kirjanpitovaatimus tyhjennyksistä on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

34 § Lietteen omatoiminen käsittely

Määräyksillä sallitaan pienimuotoinen lietteiden omatoiminen käsittely. Jätelain 41 §:ssä säädetään, että tietyin edellytyksin jätteen haltija voi itse käsitellä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattoman jätteen kiinteistöllä, jos käsittely on pienimuotoista. Myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön (korkeintaan 5 kiinteistön) yhteinen käsittely sallitaan. Lähellä sijaitseva kiinteistö voi olla esimerkiksi naapurit, saman yksityistien varrella tai muun vastaavan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Käsittely on kuitenkin oltava pienimuotoista, sillä muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella jätelaki ei mahdollista.

Tiedot omatoimisesta käsittelystä tulee antaa jätehuoltoviranomaiselle asianmukaisen jätehuollon toteutumisen seurantaan ja valvontaa varten.

Omatoiminen saostussäiliöiden jätevesilietteiden ja umpisäiliöiden jätevesien käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään siihen soveltuvat laitteistot sekä olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoitettavan osalta on varmistettava, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Lietteiden levittäminen kielletään kuitenkin kokonaan pohjavesialueiden pelloille ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Lietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat mm. lannoitevalmistelaki (539/2006), nitraattiasetus (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön päivitetty asetus lannoitevalmisteista (12/12). Kun lietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita elintarviketurvallisuusvirasto Eviran lupaa.

Käsitellyn lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen peltoon erikseen on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Lietteiden määrän katsotaan olevan lähtökohtaisesti vähäinen, jos sitä syntyy vähemmän kuin 20 litraa tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa. Käytännössä tätä säännöstä voidaan soveltaa lähinnä vapaa-ajan kiinteistöillä, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Kiinteistöllä on oltava käsitteilyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin laitepuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä on jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9 LUKU Roskaantumisen ehkäiseminen

35 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksien asianmukainen jätehuolto ehkäisee roskaantumista ja edistää syntyvien jätteiden lajittelua ja hyötykäyttöä. Yleisötilaisuuden järjestäjällä on velvollisuus huolehtia tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan hankkimalla sinne tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan, mikä ehkäisee roskaantumista merkittävästi. Myös jätehuoltoon liittyvä neuvonta on järjestäjän vastuulla. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite on edellytyksenä asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta, sillä tilaisuuksissa syntyy usein merkittäviä määriä hyötykäyttöön soveltuvaa jätettä. (JL 13 §, 15 § ja 74 §)

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty myös siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat sosiaalisissa verkostoissa ilmoitetut tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon internetissä leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Suuremmista tapahtumista (yli 5 000 henkilöä) velvoitetaan esittämään jätehuoltosuunnitelma ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräyksellä pyritään edistämään jätehuollon järjestelyiden huomioon ottamista jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

36 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Säännöksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi velvoitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

Koska yleisillä alueilla olevat jätteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee myös näitä muita tahoja, kuten tienpitäjiä.

10 LUKU Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

37 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallisia jätteitä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle.

Määräyksellä pyritään varmistamaan vaarallisten jätteiden asianmukaista käsittelyä, sillä ne vaativat erityiskäsittelyä. Vaarallisten jätteiden asianmukainen lajittelu ja merkitseminen ovat tarpeen jätteiden käsittelystä aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi. Vaarallisten jätteiden pakkaaminen alkuperäispakkaukseen kertoo parhaiten vaarallisen jätteen laadun. (JL 16 § ja 17 §)

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat mm:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puutorjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, tämä tuodaan esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä, sillä tämä on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jätteastioihin tai aluekeräyspisteisiin.

Vaarallisista jätteistä paristot ja pienlaitteiden akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa olevaan keräykseen.

Muiden kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien ja valtioiden virastojen, sairaaloiden ja terveysasemien sekä koulutuslaitosten on toimitettava vaaralliset jätteet sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vaarallisten jätteiden vastaanottamiseen. Sama velvoite koskee myös elinkeinonharjoittajia.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä säädetään, jotta jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa niin jätteen haltijalla kuin jätteen vastaanottajalla. Näin jätte

osataan ohjata vastaanotto paikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Turvallisuussyistä ongelmajätteitä ei pidä koskaan pakata etenkään elintarvikepakkauksiin.

38 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Vaarallisten jätteiden varomaton käsittely, keräys ja varastointi voi aiheuttaa vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Vaarallisia jätteitä tulee säilyttää turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Kiinteistön haltijan tulee tiedottaa keräyspaikan käyttäjille sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä, jotta vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

39 § Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä hai-sevat ja pölyävät jätteet. Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

11 LUKU Muut määräykset

40 § Tiedottamisvelvoite

Kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisen varmistamiseksi määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville ja sitä muuten käyttäville. Kiinteistön haltijalla on velvoite seurata mm. sitä, että jätteiden keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

41 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvon-nasta. Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisellä olevat seuraamukset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §). Lähtökohtaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomai-nen valvoo jätehuoltomääräysten noudattamista ja esimerkiksi jätteenkuljettajien valvonta ja omalta osaltaan lain yleinen valvonta kuuluu ELY-keskukselle.

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lain mukaiseksi saattamiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomää-räysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahalli-suus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

42 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuoltoviranomainen voi yksittäisestä tapauksessa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeukselle on oltava jokin erityinen, perusteltu syy. Se voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa. Poikkeaminen ei saa vaarantaa myöskään jätteenkuljettajan, palvelun käyttäjän tai muiden henkilöiden turvallisuutta. Jos on epäselvyyttä siitä, voiko ympäristöhaittoja aiheutua, pyytää jätehuoltoviranomainen lausunnon ympäristönsuojeluviranomaiselta ennen asian ratkaisemista.

Kuntalaisten yhdenvertaisen aseman turvaamiseksi aikaisemmin myönnetyt poikkeuspäätökset voidaan ottaa uudelleen tarkasteluun olosuhteiden (esim. asemakaavoituksen) muuttuessa. Myös toistaiseksi voimassa olevat päätökset, jotka koskevat esim. maksun kohtuullistamista tai jätehuollosta vapauttamista voidaan ottaa uudelleen käsittelyyn aikaisemman päätöksen perusteiden muuttuessa jätelainsäädännön ja jätehuoltomääräysten nojalla. Tarkastelun jälkeen poikkeamispäätöksistä tehdään uusi päätös.

43 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaan voimaan 1.5.2018 ja niillä kumotaan aiemmin voimassa olleet jätehuoltomääräykset, jotta alueella on voimassa yhdet yhtenäiset ja ajantasaiset määräykset.

Päätöksen jätehuoltomääräyksistä antaa jätehuoltoviranomainen. Päätös määräysten hyväksymisestä annetaan jätelain mukaisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta hallintolainkäyttölain 31.2 §:n mukaisesti, koska päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

44 § Siirtymäsäännökset

Jätehuoltomääräysten 15 §:ssä on asetettu erilliskeräysvelvoitteita kartongin osalta vähintään viiden huoneiston kiinteistöille. Jotta näillä kiinteistöillä on aikaa järjestellä tarvittava jäteastia ja huolehtia keräyspaikan suojaamisesta, on siirtymäaikaa annettu kesään 2018 saakka. Tässä ajassa kiinteistön haltijat voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin ja tehdä kohtuudella tarvittavat muutokset.

Jätehuoltomääräysten 18.2 §:ssä on asetettu biojätteen ympärivuotiselle kompostoinnille vaatimus lämpöeristetyistä kompostorista. Kiinteistöjen, joita velvoite ei ole aikaisemmin koskenut, on hankittava asianmukainen lämpöeristetty kompostori Laukaassa viimeistään kesällä 2018 ja Toivakassa kesällä 2019. Tässä ajassa kiinteistön haltijat voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin ja tehdä kohtuudella tarvittavat muutokset.